No 1748.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1853

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

VRIJDAG, 21 JANUARIJ.

AMSTERDAM, 20 Januarij.

Sints langen tijd werd het in de politieke wereld bijna als een axioma beschouwd, dat de slag, welke in het laatste ressort over de toekomst van ons oude Europa beslissen zal, in het Oosten zal moeten geleverd worden. Niet de velden van Lombardijë of België zullen ditmaal te dreunen hebben onder het geweld der drommen, welker zamentreffen het lot der toekomst zal beslissen: Egijpte, dus meende men, en zijne aangrenzende wateren, zullen gedrenkt worden met het bloed der strijders, van welker zegepraal de toekomst der wereld, afhankelijk zijn zal. Het Oosten toch, zoo redeneerde men en zoo redeneert men nog, is van zulk eenen overwegenden invloed op den gauschen toestand der wereld; — door zijne produkten, een essentieel deel des wereldhandels — door het millioenental zijner allengs tot het Christendom terugkeerende, en dien ten gevolge voor de beschaving herwonnen, bevolking — door de gemeenschapswegen, welke het ontsloten heeft en welke het verder in een niet verwijderd oogenblik openen zal, met Australië, met het Chineesche rijk en met gindschen kant van Amerika — door dit alles wordt het Oosten op nieuw van eene zóó hooge beteekenis voor het oude Europa, dat, wie meester zal zijn van het Oosten, onvermijdelijk de eerste plaats zal innemen aan de spits der Europeesche maatschappij.

Om nu meester te zijn en te blijven van het Oosten, is het noodig meester te zijn van den sleutel, waarmede het Oosten ontsloten of afgesloten kan worden — van Egypte. Niet dat er niet nog een andere weg van Europa uit naar het Oosten leidt; sints Rusland, onder Katharina II, in Klein-Tartarijë den voet heeft gezet, kan het eene nog in half-wilden toestand verkeerende Tartaren-bevolking op Azië doen nederstorten, en door haar zoowel het noordelijk gedeelte van China als de Engelsche bezittingen in Azië doen bestoken. Worden daarenboven eenmaal de Kaukasische bergvolken ten onder gebragt door het geweld der Russische wapenen, dan heeft Rusland zich, zuidwaarts, een nieuw punt van aanraking met Azië verzekerd. Langs die wegen evenwel zou het geene geregelde legers op Azië kunnen afzenden; daartoe behoeft het over de Zwarte Zee, langs de Archipel, naar Egypte te kunnen stevenen. Frankrijk zijnerzijds dringt langs de Noordelijke kust van Afrika al verder en verder naar Azië voort, en schoon het weinige of geene direkte materieele belangen in het Oosten te handhaven heeft, zoo wordt desniettemin door eeuwenheugende traktaten met de Porte aan Frankrijk een groote invloed in het Oosten gewaarborgd — een invloed, gebazeerd op den titel van beschermer der Christenen in het Oosten, welken Frankrijk zich tijdens de Kruistogten verworven heeft. Op welke wijze intusschen dien invloed te handhaven, tenzij Egypte, des noodig, den doortogt verleene aan eene Fransche legermagt? Doch daaraan heeft Engeland van zijnen kant eene niet minder groote waarde te hechten. Welke dadelijke [illegible] wie niet te eenemale vreemdeling is in de politieke of handelswereld, kent die belangen te over. Maar hoe zouden die belangen in Azië tegen tot opstand gezinde bevolkingen en van buiten tegen aanvallen van Rusland of Frankrijk beschermd worden, tenzij Engeland zijne bezittingen langs gebaande wegen, door Egypte namelijk heen, bereiken kan? Zoo blijkt dan overvloediglijk, welke prijs door de gouvernementen der drie genoemde volkeren aan het bezit van Egypte moet gehecht worden; en daar alle drie in gelijke mate daar belang bij hebben, zoo behoeft het geen betoog, dat de eene het den anderen niet goedschiks zal afstaan, maar dat om zijn bezit, om het bezit van dien sleutel van het Oosten, het lot der wapenen eenmaal te beslissen zal hebben.

Wij hebben het nuttig geoordeeld deze weinige beschouwingen aan onze lezers mede te deelen op het oogenblik dat de Oostersche quæstie weder met eenige levendigheid ter sprake wordt gebragt. Na al het voorafgaande zal het toch wel geen betoog behoeven, dat de belangen van het Westersche Europa, hoe dringend die ook zijn, in weerwil van de verklaring dat *het Keizerrijk de vrede is*, ons die quæstie niet geheel uit het oog mogen doen verliezen. Die op de politieke beweging let, welke tegenwoordig in het Oosten zich openbaart, hij immers is niet van vermetelheid te beschuldigen, wanneer hij de veronderstelling waagt, dat de tijd der beslissing spoediger welligt zou kunnen aanbreken, dan men oppervlakkig gedacht had.

Wij hebben onlangs eenige aanmerkingen van den *Echo Universel* over de verzending van den Franschen, Spaanschen en Italiaanschen post medegedeeld. Het Fransche blad uit de rezidentie komt van daag op de quæstie terug, ten einde te doen zien welke vertraging die korrespondentie ondergaat, en om te bewijzen dat het mogelijk is die verzending zeer te bespoedigen. Ziehier wat de *Echo* schrijft:

»In ons vorig artikel hebben wij aangetoond dat de brieven, die ten 6 ure des avonds van Parijs naar Nederland worden verzonden (met den post die korrespondeert op de aankomst der brieven van alle departementen, van Spanje en Italie) den volgenden morgen ten 6 ure 45 minuten te Antwerpen aankomen, en dat zij daar blijven liggen tot des avonds 7 ure, alvorens naar Nederland te worden verzonden, alwaar zij alsdan aankomen met onvermijdelijk tijdverlies van meer dan 10 uren.

»Deze onverklaarbare vertraging heeft ons doen aandringen op de noodzakelijkheid, om eene tweede postdienst op te rigten, die naar Nederland vertrekken kan terstond na aankomst van den Franschen post te Antwerpen, t. w. ten 9 ure des morgens. Wanneer die post over Roozendaal en Willemstad loopt, en niet over Breda en Dordrecht, dan kan hij den weg van Antwerpen naar Rotterdam afleggen in 6 uren tijds, en in laatstgemelde stad aankomen vóór 3 ure des namiddags; namelijk tijdig genoeg dat de brieven voor Amsterdam vertrekken met den trein van 3 ure, die ten 6 ure in de hoofdstad aankomt. Zoo doende zouden de kooplieden van Amsterdam en Rotterdam in de gelegenheid gesteld zijn om nog denzelfden avond te antwoorden op de uit België en Frankrijk ontvangene korrespondentien, of om denzelfden avond met de diligence van Van Gend en Loos te vertrekken, om in persoon hunne belangen in die landen te gaan behartigen.

»Men heeft ons gezegd dat het onmogelijk was den weg van Antwerpen naar Rotterdam over Roozendaal en Willemstad in 6 uren tijds af te leggen, en dat alzoo de door ons aangewezen tweede dienst zijn voornaamste doel miste. Ons antwoord op deze tegenwerping is zeer eenvoudig; een onzer vrienden heeft namelijk voor eenige dagen dien afstand per as afgelegd niet in 6, maar in 5 uren tijds; zoodat wij aan den postiljon nog een uur op den koop toe verleenen om zich van ververschingen te voorzien.

»Wij hebben insgelijks de ongeschiktheid doen uitkomen van het vertrekuur van den post van Antwerpen, hetwelk, men weet waarlijk niet waarom, om 7 ure des avonds is bepaald. [illegible] wanneer men, [illegible] den avondpost ten 10 ure van Antwerpen liet vertrekken, opdat deze de brieven zou kunnen medenemen, die met den laatsten spoortrein aangekomen, en afgezonden zijn b. v. van de volgende steden:

»Van Parijs, 's morgens ten 8 ure (in korrespondentie met Hâvre, Dieppe, Boulogne, Calais, Duinkerken, Kortrijk, Doornik, Mons, enz)

van Brussel 's avonds ten 8 ure;

»	Ostende	nam.	4 u.	5 m.	(in korr. met Londen)
»	Brugge	»	4 »	5 »	
»	Gend	»	6 »	30 »	
»	Keulen	's m.	11 »	30 »	(in korr. met Berlijn, Leipzig, enz.)
»	Aken	nam.	2 »		
»	Luik	»	5 »	15 »	
»	Thienen	»	7 »	10 »	
»	Leuven	»	7 »	30 »	
»	Mechelen	»	8 »	30 »	

»Wanneer nu de post 's avonds ten 10 ure van Antwerpen naar Nederland vertrekt, dan kunnen de brieven die van de zoo even opgenoemde steden afgezonden zijn, den volgenden morgen ten 8 ure te Rotterdam (en ten 11 ure te Amsterdam) aankomen, en zulks nog wanneer men den gewonen weg over Breda en Dordrecht volgt. Dit is des te belangrijker, omdat de meeste vertrekuren der hierboven gemelde posten geregeld zijn en afgezonden worden na afloop der beurzen en markten, waarvan de kennisneming in zoo hooge mate belangrijk is voor onze hoofdstad en voor de tweede koopstad van Nederland, en die zij thans eerst 21 uren later ontvangen!

»Ziehier een doorslaand voorbeeld van het nadeel, dat in het algemeen door die vertraging aan den handel wordt toegebragt. Gebruik makende van den ongelukkigen slakkengang van het brievenvervoer van Antwerpen, hebben eenige spekulanten zich vereenigd om op hunne kosten eene bijzondere dienst van postboden in te rigten, welke hun uit die stad de vreemde beurs- en marktprijzen overbrengt. Die dienst kost hun gezamenlijk ongeveer *f* 20.000 's jaars; eene som die zij zonder moeite terug winnen, omdat zij, alleen de daling of rijzing in het buitenland kennende, aanzienlijke voordeelen kunnen behalen, boven de massa van kooplieden, die geen aandeel hebben aan deze spekulatie.

»Wat alzoo de regering niet heeft gedaan in het algemeen belang, dat doen eenige partikulieren in hun bijzonder belang. Maar wij vragen of zulk een staat van zaken te dulden is, en of men door eene gebrekkige en betreurenswaardige inrigting van de postdienst, de belangen des handels mag opofferen, ten gunste van eenige spekulanten?"

Wij bevelen deze beschouwingen ten dringendste der aandacht van den Minister van Finantiën aan. Wij vertrouwen, dat hij, die reeds zoo vele verbeteringen in het postwezen heeft aangebragt, niet ter halverwege zal blijven staan, maar zich zal haasten ook nog datgene tot stand te brengen, wat in het belang van handel en nijverheid eene spoedige voorziening vraagt.

Het Koncert tem voordeele der armen van de *Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo* op gisteren avond, heeft aan de te regt hoog gespannen verwachting ten volle beantwoord. Het meesterstuk der kompositëin van Cherubini, zijn *Requiem*, heeft eenen diepen indruk gemaakt op alle aanwezenden en hen overtuigd, hoezeer het waardig is op eene breede schaal ten gehoore te worden gebragt. De uitvoering was voortreffelijk en bewees hoezeer én koor én orchest geïnspireerd waren door de ernstige, maar tevens hooge waarde van dit muziekstuk.

Het *Oratorium* van Spohr *Die letsten Dinge*, werd op geene minder schoone wijze opgevoerd. De solopartijen (Mej. Jaspers en Mej. A. Alberdingk Thijm en de Heeren Zweers en K. A. Craeyvanger) hebben zich bij uitnemendheid van hunne taak gekweten en zóó wel verdiende laauweren ingeoogst.

Aan hen allen, en zoo mede aan al degenen, die aan eene zoo uitmuntende voordragt deel namen, zijn wij den levendigsten dank verschuldigd, maar vooral geworde die aan de Heeren Kort en Zweers, die, door de heusche welwillendheid, waarmede zij zich bereid verklaarden, om de *weinige oogenblikken* voor den aanvang van het koncert vakant geworden obligaat-tenor-partij — vakant geworden door eene huiselijke ramp welke den heer Tuijn bedreigde — op zich te nemen, aan het zeer talrijk bijeengekomen publiek eene groote teleurstelling bespaard hebben, en daarenboven zich op buitengewone wijze verdienstelijk hebben gemaakt, de eerstgenoemde in het trio uit de *Schepping*, de heer Zweers in het genoemd *Oratorium*.

Met eene hartelijke dankbetuiging aan den ter medewerking tot al wat goed is en wèlluidt altijd bereidvaardigen heer J. B. van Bree, besluiten wij het, beknopt verslag van den genotrijke avond van gisteren.

De korrespondent van de *Times* te Florence spreekt thans op zijne beurt het gerucht tegen dat over den dood van Francesco Madiaï is verspreid geworden.

Men schrijft uit 's Gravenhage:

»Men herinnert zich bijna geen jaar, dat er in de duinen en bosschen nabij deze stad zoo vele mollen ge-

vangen worden als dit jaar, en als eene groote bijzonderheid mag worden vermeld, dat door den stadsbaas Kaasenboek, op het Zwitsersche gebouw, een spier witte mol is gevangen."

Z. M. heeft den heer Mr. J. P. P. baron van Zuijlen van Nyevelt, min. van buitenl. zaken, en Mr. H. van Sonsbeek, oud-minister van buitenl. zaken, het aannemen vergund van het grootkruis der orde van de IJzeren Kroon van Oostenrijk; 2e tot 's Konings kommissaris in de provincie Groningen benoemd Mr. I. A. van Roijen; 3e de door de gemeentebesturen van Dussen, Werkhoven, Odijk, Rhijnauwen, Bunnik, Doorn en Langbroek gedane benoemingen der burgemeesters J. H. Sprangers, Mr. C. W. E. C. de Geer en H. J. van Bennekom tot sekretaris goedgekeurd; 4e benoemd: bij het 2de reg. infanterie, tot 1sten luit. den 2den luit. W. Holoff van het korps; bij het 6de reg. inf., tot kapitein 3de kl. den 1sten luit. H. G. van Lenning, van het 2de reg. inf.; bij het personeel van de geneesk. dienst der landmagt, tot offic. van gezondh. 2de kl. den offic. van gezondh. 3de kl. H. C. Hallzgraeff; bij de mil. geneesk. dienst in O. I., tot apotheker 3de kl. M. J. C. Heijendoorn; 3e den heer T. Schuurman, direkteur der N. H. M. eervol ontslagen.

KRALINGSCHE VEER, 18 Jan. De zalm-vangst blijft zeer beperkt; dien ten gevolge worden de aangevoerde ter markt voor buitengewoon hooge prijzen ter verzending naar Engeland opgekocht, zoodat heden voor de twee ter markt gebragte ruim *f* 2 per ½ Ned. ℔ is besteed. *(H.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 18 Jan. Gisteren is op het Stadhuis het eerste winterbal gegeven door den prefekt van de Seine. De ministers, de leden van den Senaat, het Wetgevend Ligchaam, en den Staatsraad, benevens eene menigte aanzienlijken, woonden dit feest bij.

— De *Moniteur* bevat een groot aantal benoemingen, ook in het Legioen van Eer.

— Betreffende de reeds besproken pogingen om op het leven des Keizer een aanslag te doen, verneemt men thans het volgende. Sinds geruimen tijd had de ijverige politie het oog gevestigd op drie personen die den Keizer als hij uitreed, altijd te paard van zeer nabij volgden. Dit wekte achterdocht; de personen werden gearresteerd, en het bleek, zegt men, dat zij agenten waren van de socialistische komités te Londen, en dat hun doel was een gunstig oogenblik tot een aanslag af te wachten.

— Gisteren heeft de hooge raad van onderwijs zijne eerste zitting gehouden.

— Z. H. heeft aan Mgr. de Cahors de titels verleend van Roomsch Graaf en adsisterend Prelaat bij den Pausselijken Stoel.

(Per telegraaf.) PARIJS, 19 Jan. De Keizer heeft, naar men zegt, in den ll. Zondag gehouden geheimen ministerraad, zijn plan te kennen gegeven om de Spaansche hertogin Theba Montyo tot Keizerin te verheffen. Den 14 Febr. zou hiervan aan den Senaat kennis worden gegeven. Men hecht hieraan echter nog geen onbepaald geloof.

MADRID, 13 Jan. Het schijnt een algemeen gevoelen, dat het ministerie het terrein verliest door zijne al te strenge maatregelen tegen de pers en tegen de gematigde oppositie. Deze partij wordt steeds sterker, en het is allezins te vreezen dat het kabinet Roncali in de Kamer geene meerderheid zal behouden.

— De minister van Binnenl. Zaken heeft gisteren avond een deputatie van de dagbladen ontvangen; hij verklaarde dat hij den toestand betreurde, waarin de drukpers zich bevond, maar dat het ministerie zelf het initiatief niet hebbende gehad van de tegenwoordige wetgeving, ook niet vrij was om ter gunste der drukpers te doen wat het wenschte. Er zullen echter bevelen gegeven worden, om dien toestand niet erger te maken. Deze onbepaalde uitdrukkingen hebben de direkteurs van de dagbladen niet te vreden gesteld.

— De vereenigde kieskomités hebben hunne kandidaten voor Madrid gekozen, zijnde 3 gematigde en 3 progressisten. De gematigden zijn Martinez de la Rosa (ook door de regering aangenomen), Mon en Rios Rosas. De progressisten zijn Mendizabal, Lujan en Muricio.

ENGELAND.

LONDEN, 18 Jan. Gisteren werd in het *Foreign-Office* een kabinetsraad gehouden, waarbij Graaf Aberdeen, de Lord-kanselier, Graaf Granville, Hertog Argyll, Burggraaf Palmerston, Lord John Russell, Hertog van Newcastle, de Kanselier der schatkist, Sir James Graham, Sir Charles Wood, de heer Sidney Herbert en Sir William Molesworth tegenwoordig waren.

— Eene deputatie van Protestanten heeft gisteren een onderhoud gehad met Lord John Russell, thans nog minister van buitenl. zaken, met het doel, om dien Staatsman te mengen in de pogingen, die men van hunne zijde zou willen aanwenden, ter bevrijding van de echtgenooten Madiai. De dagbladen berigten thans namelijk, dat het gerucht van den dood van Francesco Madiai van allen grond is ontbloot. Doch Lord John Russell, ofschoon hij niet naliaten kon te verklaren, dat hij volkomen met de gevoelens der vereeniging instemde, antwoordde tevens, dat hij verzocht voor alsnog zijn oordeel over deze zaak te mogen opschorten.

— De heer d'Israëli zal zich voor twee jaren buitenslands begeven tot herstel van zijne gezondheid.

— Berigten uit New-York, van 4 dezer, behelzen weinig nieuws. Gen. Cass had in het kongres eene memorie ingediend, waarbij de regering werd verzocht, om al het mogelijke aan te wenden, om den Amerikanen vrijheid van godsdienstoefening in andere landen te verschaffen.

Gedurende het afgeloopen jaar zijn te New-York aangekomen 299,540 vreemdelingen; onder deze zijn 17,537 uit Ierland en 118,126 uit Duitschland. In 1851 bedroeg het getal der aangekomene Ieren 93,373 meer, dan dat des Duitschers. De Duitsche landverhuizers behoorden allen tot de armste klasse. Uit Engeland staken 31,275 landverhuizers naar de Vereenigde Staten over. De volksverhuizing uit Frankrijk en Zwitserland was met 25 ten 100 toegenomen.

In den staat Tamaulipas was wederom een opstand uitgebroken; de gouverneur Cardenas was met negen zijner aanhangers, allen leden van het bestuur, door de insurgenten gevangen genomen en naar Tampico overgebragt.

Berigten uit La Plata melden den aanvang der vijandelijkheden tusschen het nieuwe gouvernement van Buenos-Ayros en gen. Urquiza. Gen. Madariga voert, gelijk men weet, het bevel over de expeditie tegen den gewezen diktator. Urquiza staat reeds bijna geheel alleen; de provincie Corientes is tegen hem opgestaan. De Gauchos haten heur en Entre-Rioz begeert den vrede.

De laatst ontvangene berigten melden, dat Urquiza bij de eerste outmoeting was geslagen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 19 Jan. Men schrijft uit Kassel dd. 17 Jan. dat alle geruchten van verandering in het ministerie hebben opgehouden, en dat het ministerie Hassenpflug op vaster voet staat, dan men heeft willen doen gelooven.

— Men schrijft uit Frankfort dat de Fransche gezant van Tollenay aan den President der Bondsvergadering zijne krediet-brieven heeft ter hand gesteld.

— Men schrijft uit Leipzig nopens de nieuwsjaarsmis, dat de omzet in lakens bijzonder groot was. Het meest gezocht waren evenwel de fijne soorten voor Zuid-Amerika, en bukskings voor Zwitsersche en Italiaansche rekening. Middelsoorten waren zeer gezocht voor Zuid-Duitschland. Zeer sterk was ook de afzet van flanel, duffel en andere wollen waren voor Noord-Duitschland. De fabrikanten zijn naauwelijks in staat om de bestellingen, bijzonder voor Noord-Amerika ten behoorlijken tijde, ten uitvoer te brengen. Dit moest noodwendig een grooten invloed op de wolmarkt uitoefenen, en de aanwezige 4000 centenaars waren dadelijk tot hoogen prijs verkocht. Over het geheel is aan dit artikel thans gebrek, en verwacht men tegen het voorjaar eene nieuwe rijzing.

— De ontbinding van de tweede kamer der Deensche Stenden heeft te Koppenhagen nog al misnoegen gebaard; men vreesde zelfs voor oproerige volksbewegingen, maar de koning is te paard door de stad gereden, zijne tegenwoordigheid heeft de misnoegden tevreden gesteld en de massa der bevolking begroette den vorst met geestdrift.

— Te Hamburg is eene weduwe gevangen gezet, en hare 7 kinderen zijn in het werkhuis opgenomen, omdat zij, in strijd met de bepalingen der gilden, wederregtelijk het beroep van barbier uitoefende.

— Naar men verneemt zal de Keizer van Rusland zich tegen de maand April naar Warschau begeven, om eene bijeenkomst te houden met den keizer van Oostenrijk en den koning van Pruissen.

— Het bevestigt zich dat de voortvlugtige tabakshandelaar Dammas te Zurich in verzekerde bewaring is genomen.

WEENEN, 18 Jan. Graaf v. Westmoreland heeft aan den minister van buitenl. zaken bekend gemaakt, dat hij ook onder het ministerie van Lord Aberdeen de Britsche regering aan dit Hof blijft vertegenwoordigen.

— De bank is door de regering gemagtigd, om hare diskonto's te verhoogen.

— De Primaat van Hongarije zal in het aanstaande konsistorie tot Kardinaal worden verheven.

— Naar men verneemt zijn de grondslagen voor het staatkundig beheer van Hongarije goedgekeurd. De inrigting der administratie en van het regtswezen zal zooveel mogelijk gelijk zijn aan die van de andere kroonlanden, behoudens eenige afwijkingen, door de plaatselijke gesteldheid gevorderd.

ITALIE.

De *Courrier des Alpes* berigt, dat de heer Hudry Munnos voor het protestantsch blad van Chambery, 'twelk bij om niet door gansch Savoye verspreidt, van het Geneefsch bijbelgenootschap eene subsidie van 30,000 franks heeft ontvangen. Volgens dat protestantsch blad doorreist een agent de provincien van Sardinie om het blad bekend te maken en bijbels te verkoopen.

BELGIE.

BRUSSEL 19 Januarij Men leest in het katholiek dagblad *l'Emancipation*, een artikel, waarin men aankondigde dat eerlang in de Kamer van Vertegenwoordigers een voorstel tot wijziging der in 1848 gemaakte kieswet zal worden ingediend. Het blad zegt: »Het platteland van België telt drie en een half millioen inwoners, de steden hoogstens één millioen, en dit millioen stedelingen levert ongeveer evenveel kiezers op als al het overige van het land, en heeft bij de verkiezingen het overwigt: deze onregtvaardigheid is wettelijk ingevoerd in 1848, toen een eenparige census voor het gansche land, vastgesteld en de stembus in de arrondissements hoofdplaats gelaten werd. Zoo is het stemregt der plattelandskiezers geschonden door het liberale bewind hetwelk, in Augustus 1847 aan het roer gekomen zijnde, zich gehaast heeft het kiesstelsel, waaronder het de zege had behaald, te veranderen, het willende zich en zijne partij het bezit van het hoog gezag voor altijd verzekeren, door het overwigt te geven aan dat gedeelte van het kiezersligchaam, waaraan het zijne verheffing te danken heeft. Regt en rede hebben bij de verkiezingen van Junij 1852 lien toeleg verijdeld. Doch hetgeen toen feitelijk is tot stand gekomen, moet nog door de wet onaantastbaar worden gesteld; en het is bij ons onbetwijfelbaar dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers zich haasten zal de regtmatige grieve der plattelandskiezers te herstellen, wanneer een voorstel van een harer leden haar daartoe de gelegenheid zal aanbieden."

De Kamer van Vertegenwoordigers heeft gisteren hare werkzaamheden hervat. Zij behandelde het wets-ontwerp betreffende pensioenen aan eenige officieren van vreemden oorsprong. Het ontwerp is aangenomen met een amendement van den heer Lelièvre, waarbij de toegekende som met 6000 franks wordt verhoogd.

— De rivier de Senne is zeer hoog gestegen. De Maas en de Sambre zijn te Namen buiten hare oevers getreden; het water staat er reeds in de kelders en in de lage deelen der stad.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 20 Januarij.

GETROUWD (19 Jan.): C. Bolte met F. Schwarz.

BEVALLEN (18 Jan.): G. J. Otto, geb. Swart, Z. — D. F. Quien, geb. Eckstein, Z.

OVERLEDEN (15 Jan.): C. v. Niftrik, geb. Pasteuning, 24 j. — G. Busselman, 54 j. — W. V. Sligting. — (19 Jan.): C. Nieuwkerk, geb. Vleesman, 40 j.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 19 Jan. Heden zijn uit de eerste hand verkocht 286 vn. nieuw rood Smirna Rozijn, aan één huis; prijs geheim.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 19 Jan. Moutwijn *f* 15,— ; Jenever *f* 18,50; Amst. Proef *f* 19,75, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

GRONINGEN, 18 Jan. Tarwe. 123, 127 ℔ oude en jarige Roode en Jarige Roode *f* 7,60 a 8,40; 123, 127 ℔ Nieuwe Roode *f* 7,25 a 8,15; 124 ℔ Nieuwe Witte *f* 7,56. — Rogge. 120 ℔ Nieuwe Inlandsche *f* 6,15; 116, 120 ℔ jarige dito *f* 5,65 a *f* 6,05. — Boekweit. 113, 116 ℔ grijze Zaad *f* 5,65, 95; 116 ℔ zwarte dito *f* 5,60; 113, 116 ℔ Veen *f* 5,40, 50. — Gerst. 96, 103 ℔ Winter *f* 4,65 a *f* 5,25; 107 ℔ Knobbe *f* 4,95. — Haver. 82, 89 ℔ dikke Brouw *f* 3,10, 40; 75, 78 ℔ dito dito *f* 2,85 a *f* 3; 65, 68 ℔ Witte Voer *f* 2,30, 65; 68, 75 ℔ zwarte Voer *f* 2,65, 80. — Boonen. Paarden *f* 5,50, 85, en Duiven *f* 6,25. — Gort. Grove *f* 7,75 a *f* 8,15; Puik *f* 8,25, 60, en Parel per 100 Ned. ℔ *f* 10,75 a *f* 13. — Koolzaad, ordinair *f* 10,00, puik *f* 10,75. — Geel Mostaardzaad *f* 6 tot *f* 8. — Raapolie bij partij *f* 31. — Boter *f* 32½ a *f* 34.

ANTWERPEN, 19 Jan. *Koffij.* De markt is ferm. Brazil is weinig aangeboden.

LONDEN, 18 Jan. *Ruwe Suiker. Geraffineerd.* Chrushed voor uitvoer weinig gevraagd doch niet lager.

Koffij. In Natieve Ceylan gaat voortdurend weinig om en de prijzen souteneeren zich flaauw. Men noteert 46 s. 6 d. a 47 s. voor nieuwe aanvoer. Plantage Insteloos en wel onder de prijzen der vorige week te bekomen.

Graanmarkt. De aanvoer van *Tarwe* was matig; Vreemde traag op de laatste prijzen. Mooije *Eng. Brouw Gerst* werd tot iets verbeterde prijs gevraagd. *Haver* werd tot de laatste prijzen afgezet.

Veemarkt. De handel in *Runderen* en *Kalveren* was stil, de prijzen waren iets lager dan de vorige; marktdag. — Ook in *Schapen* ging niet veel om, alhoewel de prijzen zich staande hielden.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		19 JAN. 4½ u.	gebl.	20 JAN. 4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		65	64 5/16 a	64⅜	64 5/16
Dito Dito	3	77	76⅛	76½	76⅜
Dito Dito	4	95 1/16	93¾	94¼	93 5/16
Dito Obligatien O. I.	4	95			
Amortis. Syndic.	3½	95¼			
Handel-Maatschappij	4½	120	118		
Aand. Rijn-Spoorweg.		102½			
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch en Volksv		52 1/16	52¼		
FRANKRIJK, Obligatien	3	75			
SPANJE, Nieuwe	1	22 9/16	22½	22 1/16	22½
Dito	3		47		
Dito Binnenl. à 6/m.		42 1/16	41½	41⅞	41⅝
Coup. Bewijzen.		5 1/16	4 13/16	4 5/16	4 13/16
Amortisable Schuld		5⅝	5⅜		
PORTUGAL te Londen	5		40	40¼	40
Dito Dito	4	37½	37¼	37¼	37½
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108⅝	108	108¼	
Dito Dito 1828 en 1829		107	106⅞	107	
Cert. bij d°. 1831 en 1833		97⅛	97		
Dito	4½	102⅜			
Dito bij *Hope*	4	91⅞			
Dito bij *Stieglitz en C°.*		91⅜			
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6		73⅜		
Cert. van dito			86½		
POLEN, Certifikaten	4	86½			
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. à 300					
AMERIKA, Bank-Actiën	4				
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 f					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	83¾	80⅞	81⅛	
Dito 1847	2½	42¾	41½	42	
Dito 1851	2½	42 1/16	41½	41¼	
Dito 1849	5	92½	91¼	91⅝	91¼
Ween. Bank bij *Goll en C°.*		88¾			
Dito	4	72½	72¼		
Letter B	5	92⅜	90⅞	91⅜	91
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito à 250					
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer* 5 pCt.			99½		
BRAZILIË te Londen 1824	5				
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200	5				
PERU	5½				
MEXICO Nieuwe	3	24 3/16	23⅝	24	23⅞
VENEZUELA à £ 100	3½				
GRENADA à £ 100	2				
Dito Uitgestelde		12⅛			
ECUADOR à £ 100					

De prijzen zoo van Binnenl. als Buitenl. effekten zijn, door de lager Buitenl. beursnoteringen, als ook door aanzienlijke verkooporders, welke in alle soorten werden geëffektueerd, gevoelig gedaald, blijven de meeste cirka ½ à ¾ pCt. lager. Oostenrijksche zijn bijna 1½ pCt. terug gegaan.

Koers van het Geld: Beleening 2¼ pCt; Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. f	56 7/16	Livorno	2/m. f	38¼
"	zigt "	56 13/16	Napels	" "	84⅛
Bordeaux	2/m. "	55⅞	Petersburg	" "	1,88
"	½/m. "	56⅝	Weenen	6/w. "	32½
Madrid	3/m. "	244	Augsburg	" "	35⅞
Cadix	" "	245	Frankfort	" "	99¼
Saville	" "	241	Hamburg	2/m. "	35 5/16
Bilbao	" "	242	"	zigt "	35⅜
Lissabon	" "	41⅛	Londen	2/m "	11,75
Porto	" "	41½	"	zigt "	11,82½
Genua	2/m. "	46¼	Rotterdam	"	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 19 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 56⅛, 1840/1842 5 pc. —, 1848, —; Spanje 1—3 pc. 22⅜; Binnenl. 3 pc. 42, Rom. Leening 1835 97; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 86⅛. [illegible] 1—3 pc. 22⅞; Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. 41⅞; Holl. 2½ pc. —; Piemont 5 pc. 99,70; Portugal 4 pc. —; Romeinen 5 pc. 98½; Rusland 4½ pc. 102.

MADRID, 13 Jan. Spanje 3 pc. 42⅜; 1—3 pc. 23 9/16; Cert. Coup. 4½; Bank S. Fernando 101.

LONDEN, 18 Jan. Cons. kont. 99⅝ a 99¾; op tijd 99⅝ a 99¾; Braz. 102 a 103; 1829/39 — a —; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 106 a 108; Ecuad. 4⅛ a 5; Gren. 22 a 22½; Uitgest. 12 a 12¼; Mexiko Nieuwe 23¾ a 23⅞; Peru 4½ pc. 103 a 104; Uitgest. 63 a 64; Rusl. 1822 5 pc. 119 a 120, (N.) 4½ pc. 103¼ a 103¾; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 39½ a 40; 3 pc. — a —; Spanje 5 pc. 22¾ a 23⅛; 3 pc. 40½ a 47½; Coup. cert. 5 1/16 a 5 3/16; Passive — a —; Holl. 2½ pc. 65¾ a 66¼; id. 4 pc. 97½ a 98; Venez. 39 a 40; Uitg. 15½ a 16.

BERLIJN, 18 Jan. Schuldbr. 3½ pc. 94¼; Loten 148¼; Rusl. Stiegl. 4 pc. 96½; Pools. 4 pc. 92½; Loten fl. 500 92½; Oost. Met. 5 pc. 89¼; Amsterdam zigt 142½g. id. 2/m. 141⅛g.

HAMBURG, 18 Jan. Rusl. Cert. 5 pc 101½; Oost. Met. 5 pc. 96; Spanje 1—3 pc. 21½; Binnenl. 3 pc. 39½.

FRANKFORT, 18 Jan. Met. 5 pc. 86⅛; A 5 pc. 87; 2½ pc. 44⅛; Bank-Actiën 1547; Darmst. Loten fl. 50 95¼; id. fl. 25 33; Badensche Loten fl. 50, 70⅝; id fl. 35, 39⅛; Nassausche fl. 25, 28¼; Holl. 2½ pc. 65⅛, id. 4 pc. 95⅜; Sardinische 41½.

SCHEEPSTIJDINGEN.

Het schip Jaya Koerier, kapt. Rienus, van Batavia herwaarts gedestineerd, is heden morgen in Texel binnengekomen.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 19 Jan. J. O. Kluin, Diana, Calcutta.
HAVANA, 19 Dec. Zuiderduin, Anna Maria, Amst. - Tinholt, Pomona, id.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 9 Dec. op 5° 40' N.Br., 21° 0' W.L. Willem de Clercq, kapt. Ouwenhand, van Liverp. naar Bat. Den 20 Dec. op 12° N. Br. 32° W. L. Maria Anna, kapt. Verbeek, van Batavia naar Rotterdam.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Johanna, van der Horst 1235 b. Koffij, 931 kr. Suiker, 292 sch. Tin, 1118 boss. Bindr. 1 partij Sapanhout, N. H. M.

ZEILKLAAR LIGGENDE SCHEPEN.

NIEUWE DIEP, 18 Jan. Nepthnnus, P. Schuurman, n. Batavia. - Elisabeth en Jacoba, P. L. Zeeman, n. California. - Wilhelmina, A. H. Wehdemeyer, q. q., n. Suriname. - Louisa Christina, L. C. Peters, n. id. - Cuba, J. Jansen, n. id. - Juno, J. A. de Lang, n. id. - Anna, J. Hilbrands, n. id. - Thetis, P. Gleyndert, n. id.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 20 Jan. in lading naar:

Keulen	C. Haasters, Koln N°. 10.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 1.
Manheim	N. Reis, Beauharnais.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebecca.
Dusseldorp, Neus en Urdingen.	J. Hell, Johanna.
Ludwigh. & Heilbr.	J. Hakstein, Ludwighaven N°. 10.

Rijnhoogte ARNHEM 19 Jan 4 el 42 duim.
KEULEN 18 " 17 vt. 8½ "

INGEZONDEN STUKKEN.

TESSELSCHADE ROEMERS en hare vrienden in 1632—1649

(*Onuitgegeven brieven en dichtjens van Tesselschade, Huygens, Van Baerle, en anderen*). Leiden, E. J. Brill. 1852.

(*Vervolg.*)

Tesselschade zelve begon de vervolging van Huygens dan ook allengskens te vervelen; Huygens ondervond wel de waarheid van Baerles verzekering (dd. Juli 1842), dat het bij de »onwrikbaar" geloovige weduwe »den doove gepreekt was"; haar tot eene andre leer te willen overhalen, maar hij liet toch nog niet af.

»Ick dacht dat die quæstie al lang doot was," schrijft Tesselschade,

„Want soo, DOOR GODTS GENAED, de keur niet aen ons staet,
Soo is 't vergeefs gepreeckt: *Doet goet en laet het quaet.*
. . . .
En soo veel *jae* en *neen* —
Mijn hooft en lijdt het niet te brengen overeen."

Hierop volgde nog tusschen Huygens en Tesselschade een wisselvuur van dichtschoten in het belang van beider geloof. »Moge een hulpvaardige godheid u weer van elkander brengen!" schreef Barlæus, die altijd vreesde, dat de strijd in eene vriendschapsbreuke eindigen zou. Maar Tesselschade gaf blijk van vredegezindheid, al liet zij den vijand geen voet gronds veroveren, door een dag of wat bij Huygens in Den Haag te gaan doorbrengen, het vriendschapsbond vernieuwende, maar niets toegevend in de quæstie, »*Conversam ad te, sed nondum conversam a te*", schreef Barlæus van haar aan Huygens: de tot u ingekeerde, maar nog niet door u bekeerde. En zoo bleef het.

In het laatste derd'halve jaar van haar leven gaf zij zich geheel over aan de Godsvrucht. »Tesselschade leeft enkel in heilige betrachtingen", schreef Barlæus ter [illegible] stukjen op het lijden van den Zaligmaker gehoord wordt, dat ik alleen achter zekere editie van Westerbaens' *Minne-dichten* (!) heb gevonden, kwam haar goed te stade, bij de slagen, die ze treffen zouden. Zij verloor haren gullen en warmen vriend P. Cz. Hooft den 24n Mei van het jaar 47, en den laatsten Aug. van het zelfde jaar stierf haar eenig overgebleven kind, Maria, in een hevige koorts. Na dien tijd schijnt zij voortdurend ziekelijk geweest te zijn (2) »Ik moet u," schrijft de dichter Bruno, uit Alkmaar, aan Huygens, wiens kinderen hij ten leermeester was, »de groete overbrengen van Tesselschade, onze heldin, die, hoewel steeds door koorts gekweld, haar ziekte en leed door haar standvastig dulden verwint."

Toen de beroemde vrouw den voor haar gewis niet meer pijnlijken overgang in de eeuwige woningen des Vaders op 55-jarigen ouderdom gedaan had, wijdde Huygens haar dit grafschrift:

1) Van Vloten, bl. 57.

Dit 's Tesselschaedes Graf:
Laet niemant sich vermeten,
Haer onwaerdeerlickheit in woorden uyt te meten:
Al wat men van de Son derft seggen gaet haer af.
Hoe dat s' om 't leven quam
Verhael ick even noode:
Wat dunckt u, Moeders? 't was haer Dochter die haer doodde;
En die sy 't leven gaf was die haer 't leven nam.
Maer 't kint had weinigh schulds:
De Moeder sagh het sterven,
En stierf, om dat sy 't haer geliet 1) te konnen derven.
Soo berste Tesselscha van wat te veel geduldts.

De valsche zedeles en woordspeling der laatste vier regels laten wij achter wege.

Is 't niet opmerkelijk, dat, in het Gereformeerde Holland der XVIIe Eeuw, Apollo en de Muzen (om eens in den stijl van den tijd te spreken), dat Vondel en de gezusters Visscher zulke ijverige Katholieken zijn geweest? — Den uitgever van het bundeltjen *Gedichtjen van Anna Visscher en M. Tesselschade Visscher* (den Heer Theol. Cand. De Bruyn?), kwam dit niet slechts opmerkelijk, maar zelfs eenigzins hinderlijk voor, en daarom, geeft hij, met miskenning der chronologie, zich eenige moeite om te bewijzen, dat Tesselschade althands, »uit Mis en misverstand gered", vroeger en laatstelijk het pad bewandeld heeft »van Rome naar Geneve", en dat Huygens niet vruchteloos heeft gearbeid aan hare »bekeering". Wij zijn echter, gelijk men gezien heeft, aan de goede trouw, den onpartijdigen ijver en de schranderheid van Dr Van Vloten de volkomene wederlegging verplicht van deze ongerijmde meening, die zich eeniglijk grondden kon op een verkeerd vertaald vaers 2) in Huygens' *Momenta desultoria*. Het blijkt nu, dat Huygens te vroeg zijn *Vicimus!* had uitgeroepen, en dat in »*verum* Tessela blanda tulit", *tulit* met *gedragen, verdragen*, niet met *wechgedragen* moet vertaald worden.

Om zijne beweering nog wat klem bij te zetten, zegt de Heer de Bruyn onder anderen: »Immers hare opvoeding, de Erasmiaansche 3) denkwijze van haren vader, haar voortdurende omgang en innige vriendschap met de meest-verlichte mannen der Hervormde Kerk, maken dit" (den overgang tot het Protestantisme) »meer dan waarschijnlijk". Wie zou deze waarschijnlijkheid in den veelbeteekenenden komparativus niet gaaf aannemen — mids het boekjen van den Hr van Vloten en de schriften niet bestonden, waaruit deze geput heeft? — Nu, daarentegen, mogen wij laten gelden, dat Tesselschades »omgang en innige vriendschap met de [geloovigste] mannen der [Katholieke] Kerk" waarschijnlijk harer trouw en harer toenemende Godsvrucht niet zal geschaad hebben.

Daar is geen enkel bewijs voorhanden, dat Tesselschade ooit heeft opgehouden de plichten te vervullen der Godsdienst, die haar vader en hare oudere zuster, de »wijse Anna" beleden. Het is integendeel te denken, dat de brave en volijverige Leonardus Marius, de Pastoor der Begijnhofskerk, op wien Vondel dat voortreflijk grafschrift gemaakt heeft 4), en die, volgends Foppens, door zijne kennis en welsprekendheid, zoo vele afgedwaalden tot den schaapstal van Jezus Christus heeft te-rug-gebracht, eene zoo begaafde en invloedrijke familie als die der Roemer Visschers niet zonder toespraak, en bemoediging in de Godsdienst der vaderen, zal gelaten hebben. Marius was het dan ook, gelijk men weet, die Vondel heeft onderwezen, en dusdanig onderwezen, dat onvooringenomen Protestantsche Godgeleerden er met verwondering over vervuld waren 5). Bovendien in den kring bij Hooft heerschte in 't algemeen milde verdraagzaamheid, tot op het oogenblik dat de Roomschen, zich een weinig oprichtende uit den vernederden toestand, waarin zij sedert de afschaffing van Graaf Philips III verkeerden, hunne individualiteit wat sterker begonnen uit te spreken. In het vroeger tijdperk konden daar Plemp en Vondel even als de gezusters Visscher, zonder verhoogde krenking hunner Godsdienst-gevoelens, als letterminnaars [illegible] naamst verkeeren, en [illegible] Toen had [illegible] derhalve, niets te [illegible] haar huwelijk met Krombalch was er zoo weinig geschaad aan haar geloof, dat zij ten jare 1633 der dochter van Mr Pieter van Veen, »vermaert oock vande Schilderkunst", tot het *Geestelick leven* kon raden. Hetwelk haar, van Huygens'wege op een puntdicht te staan kwam in den vrijen trant der eeuw 7).

„Ghy voert uw' speelnoot mis? Lijdt dat men u weerom treck'
En wuyv' en wenck' en roep', stae, Tesselscha, waar heen?"

1) Van Vloten, bl. 60.
2) Om dat zij den schijn aannam het.
3) Van Vloten, bl. 60.
4) Ach, dat schermen met groote woorden! Wat er van Erasmus is, zie de lezer uit het belangrijk opstel van Professor Wensing, in zijn *Kerkelijk Nederland* voor 1853; wat er van Roemer Visschers Erasmianisme is — of er iets van is — moge den Heer de Bruyn gebleken zijn; wij weten niet, dat er ooit in de waereld van zoo iets is quæstie geweest.
5) Onder anderen medegedeeld in onze *Nederl. Gedichten*, Bund. II, bl. 450.
6) Zie Do. Brandt *Leven van Vondel*, bl. 50.
7) Koren-bloemen (1658), IX, 8, bl. 623.

Na de dood van haar gemaal en van haar dochtertjen leefde zij alleen voor God en haar kind, als het vroeger aangehaalde vaers van Barlæus ons leert. Toen, in het tijdperk 1635—1640, zoû dus hare voorbijgaande geneigdheid tot het Protestantisme, dat door de Heeren Van Vloten en De Bruyn in zonderheid aan haren »omgang met zooveel schrandere onroomsche vrienden" wordt toegeschreven, moeten invallen. Intusschen, dat zij Huygens' »Bijbeldichten en zijn Dagwerk" las, wat bij den Heer V. deze vooronderstelling moet motiveeren 2), zal toch wel als geen zweem van bewijs bij onze lezers kunnen gelden. Waar zoû 't heen, als men aannam, dat de H. Geest al wat goed en waar en schoon was slechts voor het menschdom zoû uitspreken bij monde van Katholieke personen! — Neen! men lastert ons, als men zegt, dat wij het goede en goddelijke in de werken van Protestanten, in de werken der Heidenen zelfs, niet erkennen. Wij weten zeer goed, dat den Christus zoo wel getuigenis gegeven wordt door Plato en Virgilius als door den rechtzinnigsten auteur, hoezeer dan ook niet in gelijke mate. Huygens' bekende puntdicht

„Is Tessel op het pad na Roomen van Geneven?"

kan, in weêrwil van den schijn die er vóor is, niet beteekend hebben *de kalvinistische Tesselschade is roomsch geworden*. Het bestaan eener vroeger Katholieke, later Gereformeerde, nu weêr Katholieke Tesselschade had moeten blijken uit de van haar thands bekende levensschetsen. Huygens kan niet anders hebben willen zeggen dan: daar leidt een pad van Geneve naar Rome; op dat pad stond Tesselschade — zonder dat zij tot dus verre zich ijverig in de richting naar de »groote Papen-stadt" bewoog; in haar huiselijk leven treden wij niet; in het verkeer kwam hare vrouwelijke schranderheid in 't algemeen, kwamen haar kunsttalent, hare »wel-wetenheit" uit; niet haar geloof; dit laatste zoo weinig zelfs, dat Hooft haar aanbood peter over haar kind te zijn (*Brieven*, N°. 198): doch thands bemerken wij, dat zij werkelijk *op het pad is* naar Rome, dat zij vurig verlangend heentrekt naar het »Paepsche" middenpunt; dit blijkt uit allerlei kleine werken van devotie; het valt in het oog; zóo zeer

„Is d' afgelockte ziel in 't poppe-goet verwart."

O Roemer, gij, liberale vader, hoe zoudt ge dit noemen, waart ge nog in 't leven?

Hierop laat Huygens volgen, steeds tot Roemer sprekende:

„Sy soeckt u; maer een mal, een stal-licht leidt haer mis."

Huygens erkent dus dat Tesselschade het pad is opgeloopen naar Rome, haren vader zoekende: een bewijs, dat Roemer katholiek gebleven is, anders kon de schrandere dochter hem op dat pad niet zoeken. Want, had hare godsvrucht in innigheid toegenomen — waren de middelen en wegen, waarlangs zij die uitdrukte, menigvuldiger en kennelijker en, in het oog der andersgezinden, kinderachtiger geworden — uit den later volgenden strijd blijkt wel, dat de kordate vrouw ter waereld niet leed aan femelende kweepzucht, en steeds met een helder oog en scherp verstand toestanden en personen waarnam en beoordeelde. Het blijkt uit het bekende puntdicht, dat zij schreef, in andwoord op het laatstgemelde van Huygens:

„Claes seyde tegen Trijn, wat doe je weer te mis?"

De Heer van Vloten stelt dit stukjen een weinig te laat. De geheele inhoud bewijst, dat het onmiddelijk op Huygens' (wellicht *eerste*) *bekeerings-sonnet* »Is Tessel op het pad" volgde. Hij sluit geestig aldus:

„Is Roemers Roomens Kint? o Roemer die dit leven,
Dit slijck gewisselt hebt voor 't eewighe besit
Van 't eewighe besien, wat toenaam geeft ghy dit,
Dit schip en' goets verlies 1), eer 't ancker' of ontlade?
Sy soeckt u; maer een mal, een stal-licht leidt haer *mis*:
Haer Naeld is *'t Noorden* quyt; sy zeilt mede by de gis.
O min als Tesselscha, ô meer als Tessels schade!"

Tesselscha andwoordt:

C.laes seyde tegen T.rijn: wat doeje weer te *Mis*,
By dit brodroncke volck, de schatters van de vis?
Trijn sey: mijn lieve man, sy hebben *'t rechte Noort*
Van Sinte Pieters *Schip*; daer raeckt niet[s] buyten boort,
Zy hebben 't roer en 't stuur; u volck seylt by de gis;
Ick hoor de waerheyt C.laes, en ghy hoort altijt *mis*."

Nil nisi per Christum.

Het Slot volgt.

2) Bl. 43.

1) Dit zinspeelt op de omstandigheid, dat Roemer, uit hoofde eener geledene schade ter reê van Texel zijne nieuw geboren dochter den naam van Tesselschade gaf; ofschoon de *Christian-name „Maria"* daarom niet achterbleef.

Bij de Redaktie is ontvangen voor de Katholieke Gemeente te Christiania in Noorwegen (zie de *Tijd* van 15 Januarij jl.):

Van Mej. C. P. 1 coupon, groot *f* 1.48½.

Voor de Katholieke Kerk te Curaçao, waarvoor de Eerw. Heer Leedel gelden inzamelt:

Van Mej. C. P. 1 coupon, groot *f* 1.98.

ADVERTENTIEN.

(2563) Voor de menigvuldige blijken van deelneming, mij betoond, zoowel gedurende de ziekte als bij het overlijden van mijn' geliefden jongsten Zoon, PETRUS ANTONIUS LUDOVICUS, betuig ik langs dezen weg mede uit naam mijner Kinderen en Behuwd-Kinderen mijnen hartelijken dank. WED. P. O. BOSCETTI, Smit.

AMSTERDAM, 21 Januarij 1853.

EEN KERK-ORGEL

van 10 Registers, tegen matigen prijs UIT DE HAND TE KOOP, te MEIR (Prov. ANTWERPEN), 3 Uren van BREDA. Adres bij den Eerw. Heer Pastoor te Meir. (2564)

(2547) Bij J. J. ARKESTEYN & ZOON, te 's *Hertogenbosch*, is ter perse:

1°. **HET RIJK GODS**, van de schepping der wereld tot op onzen tijd, of Geschiedenis der Kerk vóór en na CHRISTUS, voor Catholijke scholen bewerkt, — en

2°. **CATECHISMUS** over den inhoud der geheele Heilige Schrift en der Kerkelijke Geschiedenis. Een Handboekje voor Catholijke godsdienst-onderwijzers en scholen.

Deze beide door eene bekwame hand naar het Hoogduitsch bewerkte stukjes zijn van den in 1844 te Augsburg tot den schoot der Catholijke Kerk teruggekeerden en door zijne geleerde geschriften — waartoe ook het tijdschrift *die Neue Sion* behoort — beroemden Dr. CARL HAAS.

AANBESTEDING.

Heeren PASTOOR en KERKMEESTERS der R. C. Gemeente *Wychen*, zijn voornemens op Vrijdag den 4 Februarij 1853, des namiddags ten 1 ure, ten huize van G. VAN LIESHOUT te *Wychen*, in het openbaar aan te besteden:

Het afbreken der **OUDE-**, het bouwen eener **NIEUWE-** en het daarstellen eener **NOOD-KERK**, met de daartoe benoodigde Materialen, uitgenomen Kalk en Metselsteenen, welke door de Aanbesteders zullen geleverd worden.

De Bestekken zullen van heden af ter lezing liggen te NIJMEGEN bij F. VAN MEURS en S. P. ANTENI, *Gallerij*, aan de *Wall*; te GRAVE bij PRINSEN, in den *Eenhoorn*; te 's BOSCH bij JANSSEN, in het *Groenehuis*, *Vuchterdijk*; te ARNHEM bij J. DEN DOCTER, *Hotel d' Hollande* en te WIJCHEN in de voornaamste Herbergen en ten huize van P. VAN LIESHOUT aldaar, alwaar ook de Teekeningen zullen ter inzage liggen. (2562)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen en alom verzonden:

De Geschiedenis onzes Vaderlands.

OPENBARE BRIEF

AAN DEN HEERE

J. J. VAN DER HORST,

DOOR

J. A. ALBERDINGK THIJM.

Prijs 20 *Cents*.

In den loop van het jaar 1852 zijn bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, de volgende Werken gedrukt en uitgegeven:

I. **DE VOLKSREVELJE;** eene optrommeling in het belang van orde, vrede en welvaart, in den Staat, in het Gezin en in 't Gemoed, door *Plato Polichinel*. (Uitverkocht.)

II. **DE REVOLUTIE TE PARIJS** en hare onmiddelijke gevolgen, 2 December 1851, 3 Februarij 1852, door *T. T. H. Beelen* . . . . . *f* 0.30

III. **DE ZEVEN SMARTEN** of Droefheden der H. Maagd Maria, naar het Fransch, door P. J. H. (Uitverkocht.)

IV. **DE HEILIGE VADER.** Zijne zending en verdiensten, naar het Hoogduitsch van Dr. Maximilian Scherer, door *S. J. Funnekotter*, Kath. Pr. . . . . . » 1.20

V. **DE KOLONIST VAN METTRAY.** Naar het Fransch . . . . . » 0.40

VI. **OUDE EN NIEUWERE KERSTLIEDEREN,** benevens Gezangen en Liederen van andere Hoogtijden en Heiligedagen alsook van den Advent en de Vasten, gerangschikt naar de orde van het Kerkelijk Jaar; waaraan zijn toegevoegd een Zestal Geestelijke Liedekens van gemengden inhoud: Alle met de zangwijzen voorzien die er bij behooren of gebruikelijk zijn, en met begeleiding van Orgel of Piano-Forte; ter dienste der Zangchoren en Katholieke Huisgezinnen A. M. D. G. bewerkt door *Jos. Alb. Alberdingk Thijm* en *Lamb. Joann. Alberdingk Thijm*. . . . . . » 3.30

VII. **KERSTBOEKJE.** Liederen, van ouds gezongen in den Advent en de Kerstijd; dat is: van den 4e Zondag vóór Kersmis tot O. L. V. Lichtmisse toe. (Zijnde de Text van de 90 eerste Liederen des bovengenoemden Bundels.) Verzameld door *J. A.* en *L. J. Alberdingk Thijm*. Prijs » 0.30

VIII. **EEN WOORD VAN WAARHEID** over het religieuse leven der vrouwen, oorspronkelijk naar 't Engelsch, geschreven door *Ladij* *** . . . . . » 0.25

IX. **GESCHIEDENIS DER ARMEN-ZUSTERS.** (Petites Sœurs des Pauvres,) door *L. Aubineau*. Uit het Fransch . . . . . » 0.20

X. **DE GEESTELIJKE STRIJD** of de Christelijke Volmaaktheid, ter beoefening voor alle standen, van Pater *Scupoli*; bewerkt door *P. J. Hesseveld*, Pastoor . . . . . » 0.70

XI. **WAAROM BEN IK KATHOLIEK.** Eerste antwoord van Deodatus . . . . . » 0.12½

XII. — — 2e antwoord . . . . . » 0.10

XIII. — — 3e id. . . . . . » 0.12½

XIV. — — 4e id. . . . . . » 0.15

XV. **ALGEMEENE GESCHIEDENIS** ten dienste der Katholijke Jeugd, 1e deel, door *J. Annegarn*, uit het Hoogduitsch vertaald, door een R. K. Pastoor. . . . . . » 1.35
Het 2e en 3e deel heeft bereids vroeger het licht gezien, zoodat dit belangrijk werk thans geheel kompleet verkrijgbaar is voor den prijs van. . . . . . » 3.25

XVI. **REDENEN VAN MIJNE BEKEERING** tot de Katholijke Kerk, van den Wel-Eerw. Heer *Gordon* door den Vertaler van: *De H. Vader* . . . . . » 0.60

XVII. **GEEN PRIESTER, GEEN KERK.** Naar het Engelsch, door S. . . . . . » 0.10

XVIII. **MEMOIRE** sur les Sociétés Secrètes Protestantes dans les Pays-Bas, par un Electeur Neerlandais, » 0.50

XIX. **DE PROTESTANTSCHE KATHOLIEK.** Niets nieuws; met een voorrede van *Pieter de Reyser, de Jongere*. . . . . . » 0.10

XX **GEDICHTEN** uit de verschillende tijdperken der Noord- en Zuid-Nederlandsche litteratuur verzameld, naar tijdsorde gerangschikt en toegelicht door *J. A. Alberdingk Thijm*. (Tweede bundel) . . . . . » 1.60

XXI. **DE WAPENSMID EN ZIJN ZOON,** door *H. J. C. van Nouhuys*, 2 deelen, met 7 platen van *Ed. Dujardin* . . . . . » 2.50

XXII. **WIE WAS MARIA MONK,** de zoogenaamde Zwarte Non? . . . . . » 0.25

XXIII. **EEN NIEUWJAARSNACHT.** Ten voordeele van het *Gesticht der Voorzienigheid*. . . » 0.25

XIV. **VOLKS-ALMANAK** voor Nederlandsche Katholieken in het jaar onzes Heeren 1853, bijeengebracht door *J. A. Alberdingk Thijm* en *H. J. C. van Nouhuys* . . . . . » 0.40

Van de pers gekomen:

DE GESCHIEDENIS ONZES VADERLANDS. Openbare brief aan den Heere *J. J. v. d. Horst*, door *J. A. Alberdingk Thijm*.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgeve